

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 16a/2018

privind controlul constituționalității unor prevederi din
articolele 20 alin. (1) lit. c) și 23 alin. (1) lit. a) din
Legea cetățeniei Republicii Moldova
(*condițiile de acordare și de retragere a cetățeniei*)

CHIȘINĂU
29 martie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

Dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
Dlui Aurel BĂIEȘU,
Dlui Igor DOLEA,
Dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ana Florean, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 2 februarie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 martie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. Pe 2 februarie 2018, dnii Artur Gutium și Vladimir Cernat, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, i-au adresat Curții Constituționale o sesizare pentru controlul constituționalității textului „sau la momentul examinării cererii se află sub urmărire penală” din articolul 20 alin. (1) lit. c) și a textului „prin ascunderea unui fapt pertinent” din articolul 23 alin. (1) lit. a) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din 2 iunie 2000.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, așa cum au fost prezentate de autorii acesteia, pot fi rezumate după cum urmează.

3. Pe 2 iunie 2000, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024, care stabilește cadrul juridic al raporturilor legate de cetățenia Republicii Moldova.

4. Articolul 20 alin. (1) din această Lege reglementează motivele refuzului de a acorda cetățenia Republicii Moldova, unul dintre acestea fiind aflarea persoanei sub urmărire penală la momentul examinării cererii de acordare a cetățeniei.

5. Articolul 23 alin. (1) din aceeași Lege prevede situațiile în care cetățenia Republicii Moldova poate fi retrasă printr-un decret al Președintelui Republicii Moldova, una dintre acestea fiind dobândirea cetățeniei în mod fraudulos, prin ascunderea unui fapt pertinent.

6. În opinia autorilor sesizării, textul legal „sau la momentul examinării cererii se află sub urmărire penală” din articolul 20 alin. (1) lit. c) din Lege contravine articolelor 1 alin. (3), 4, 16 alin. (2), 17 alin. (2), 21 și 54 din Constituție.

7. De asemenea, autorii susțin că și textul legal „prin ascunderea unui fapt pertinent” din articolul 23 alin. (1) lit. a) din Lege încalcă prevederile articolelor 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 16 Egalitatea

„[...]”

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 17 Cetățenia Republicii Moldova

„(1) Cetățenia Republicii Moldova se dobândește, se păstrează ori se pierde în condițiile prevăzute de legea organică.

(2) Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa și nici de dreptul de a-și schimba cetățenia.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

9. Prevederile relevante ale Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din 2 iunie 2000 sunt următoarele:

Articolul 20 Temeiurile refuzului de a acorda cetățenie

„(1) Cetățenia Republicii Moldova nu se acordă persoanei care:

- a) a săvârșit crime internaționale, militare sau crime împotriva umanității;
- b) a fost implicată în activitate teroristă;
- c) a fost condamnată la privațiune de libertate pentru infracțiuni premeditate și are antecedente penale **sau la momentul examinării cererii se află sub urmărire penală**;
- d) desfășoară activitate care periclitează securitatea statului, ordinea publică, sănătatea și moralitatea populației;
- e) nu întrunește integral condițiile pentru dobândirea cetățeniei Republicii Moldova, stabilite de prezenta lege.

(2) Prevederile alin. (1) lit. c) nu se aplică față de persoanele specificate la art. 12 alin.(2) în cazul când acestea nu sînt cetățeni ai unui alt stat.”

Articolul 23 Retragerea cetățeniei

„(1) Cetățenia Republicii Moldova poate fi retrasă printr-un decret al Președintelui Republicii Moldova persoanei care:

- a) a dobândit cetățenia Republicii Moldova în mod fraudulos, prin informație falsă sau **prin ascunderea unui fapt pertinent**;
- b) s-a înrolat benevol în forțe armate străine;
- c) a săvârșit fapte deosebit de grave prin care se aduc prejudicii esențiale statului;
- d) nu respectă condițiile de efectuare și menținere a investiției, stabilite la art. 17 alin. (11) și (6)

(2) Retragerea cetățeniei nu se admite în baza temeiurilor prevăzute la alin. (1) dacă persoana va deveni apatrid, cu excepția celor de la lit. a).

(3) Retragerea cetățeniei Republicii Moldova persoanei nu produce nici un efect asupra cetățeniei soțului și copiilor ei.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

10. Autorii sesizării susțin că textul legal contestat din articolul 20 alin. (1) lit. c) din Lege, potrivit căruia cetățenia Republicii Moldova nu se acordă dacă **la momentul examinării cererii persoana se află sub urmărire penală**, contravine principiului prezumției de nevinovăție.

11. De asemenea, autorii pretind că textul legal contestat pune pe picior de egalitate persoana condamnată la pedeapsa închisorii pentru infracțiuni

premeditate cu persoana care se află doar sub urmărire penală, nefiind specificate infracțiunile.

12. În concluzie, autorii sesizării pretind că textul legal contestat contravine articolelor 1 alin. (3), 4, 16 alin. (2), 17 alin. (2), 21, 54 din Constituție.

13. Cu privire la textul articolului 23 alin. (1) lit. a) din Lege, potrivit căruia cetățenia poate fi retrasă dacă a fost dobândită în mod fraudulos, **prin ascunderea unui fapt pertinent**, autorii susțin că acesta este formulat de o manieră neclară și imprecisă, pentru că nu definește noțiunea de *ascundere a unui fapt pertinent*. Autorii susțin că acest text legal contravine articolelor 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea constată următoarele.

15. În baza articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, a articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolului 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea exercită, sesizată fiind, controlul constituționalității legilor.

16. Articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale îi conferă deputatului din Parlamentul Republicii Moldova prerogativa sesizării Curții Constituționale.

17. Curtea menționează că obiectul controlului constituționalității îl constituie textul „sau la momentul examinării cererii se află sub urmărire penală” din articolul 20 alin. (1) lit. c) și textul „prin ascunderea unui fapt pertinent” din articolul 23 alin. (1) lit. a) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din 2 iunie 2000.

18. Examinând sesizarea, Curtea reiterează că cetățenia reprezintă o problemă statală care este reglementată printr-o lege organică.

19. Având în vedere că cetățenia constituie o problemă statală, Curtea subliniază că statul deține privilegiul suveran de a stabili cadrul juridic al raporturilor legate de cetățenia Republicii Moldova, inclusiv privilegiul de a reglementa prin legislația sa modurile de acordare și de retragere a cetățeniei. Prin urmare, fiecare stat își poate stabili propriile condiții pentru acordarea sau retragerea cetățeniei unui cetățean străin.

20. Acest privilegiu al statului este recunoscut și de articolul 3 alin. (1) al Convenției europene cu privire la cetățenie, care stabilește că „fiecare stat este în drept să determine prin legislația sa care îi sunt cetățenii”.

21. Cu privire la criticile autorilor potrivit cărora textul legal contestat, care prevede că cetățenia nu se acordă persoanei care *la momentul examinării cererii se află sub urmărire penală*, contravine articolului 21 din Constituție, Curtea menționează următoarele.

22. Prin stabilirea unei astfel de condiții, autoritatea competentă în materie de acordare a cetățeniei nu se pronunță cu privire la vinovăția sau la nevinovăția persoanei, ci doar constată existența unei acuzații.

23. Scopul dreptului de a fi prezumat nevinovat reclamă în primul rând ca echitatea procesului penal să fie protejată de influențele nepotrivite. Totuși, în

situațiile reglementate de Legea cetățeniei nu se poate vorbi despre existența unui proces penal sau despre o acuzație care ar putea conduce la inițierea unui proces penal. Când refuză acordarea cetățeniei sau când retrag cetățenia unei persoane care a dobândit-o, autoritățile Republicii Moldova nu înaintează o acuzație în materie penală și nici nu judecă un proces penal. Refuzul de acordare a cetățeniei din acest motiv sau retragerea cetățeniei din aceeași cauză nu produce efecte pentru eventualele proceduri penale desfășurate împotriva solicitantului sau persoanei căreia i s-a retras cetățenia într-o altă țară.

24. Curtea constată că argumentele autorilor, potrivit cărora Legea cetățeniei nu prevede un remediu împotriva refuzului de acordare a cetățeniei sau retragerii cetățeniei atunci când persoana este scoasă ulterior de sub urmărire penală sau achitată, nu constituie o problemă de constituționalitate.

25. Mai mult, Curtea relevă că impunerea condiției de a nu se afla sub urmărire penală este aplicabilă numai la momentul examinării cererii de acordare a cetățeniei. Prin urmare, în cazul scoaterii de sub urmărire penală sau al achitării, persoana poate solicita în mod repetat acordarea cetățeniei.

26. Cu privire la pretinsa încălcare a principiului egalității, Curtea reiterează că tratamentele diferențiate nu implică în mod automat o încălcare a articolului 16 din Constituție, mai ales că, în astfel de cazuri, statul beneficiază de o marjă largă de discreție în reglementarea unei asemenea politici.

27. Cu privire la criticile autorilor referitoare la lipsa de claritate și de previzibilitate a textului legal contestat, potrivit căruia cetățenia poate fi retrasă dacă a fost dobândită în mod fraudulos, *prin ascunderea unui fapt pertinent*, Curtea va face trimitere inclusiv la jurisprudența sa constantă.

28. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită oricărei persoane să-și corecteze conduita și să poată, cu ajutorul unei consilieri adecvate, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele pe care le poate produce o normă juridică (a se vedea hotărârea Curții Europene *Navalnyy v. Rusia*, 17 octombrie 2017, § 56).

29. În general, conținutul legilor nu poate manifesta o precizie absolută. Una dintre tehnicile tip de reglementare constă în recurgerea la categorii generale, decât la liste exhaustive. De asemenea, foarte multe legi utilizează formule mai mult sau mai puțin vagi, pentru a evita o rigiditate excesivă și pentru a se putea adapta la schimbările de situație (a se vedea HCC nr. 21 din 22 iulie 2016, § 64; HCC nr. 33 din 7 decembrie 2017, § 62, dar și hotărârea Curții Europene *Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, § 64).

30. Curtea menționează că destinatarii acestei legi pot să aprecieze care sunt faptele pertinente ce trebuie aduse la cunoștința autorității competente. O dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente.

31. Prin urmare, motivele refuzului de acordare a cetățeniei prevăzute la articolul 20 din Lege, inclusiv faptul aflării persoanei sub urmărire penală, constituie, cu certitudine, *fapte pertinente* pentru refuzul acordării sau pentru retragerea cetățeniei.

32. Având în vedere considerentele de mai sus, Curtea reține că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea dlor Artur Gutium și Vladimir Cernat, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, privind controlul constituționalității textului „sau la momentul examinării cererii se află sub urmărire penală” din articolul 20 alin. (1) lit. c) și a textului „prin ascunderea unui fapt pertinent” din articolul 23 alin. (1) lit. a) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din 2 iunie 2000.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 29 martie 2018
DCC nr. 23
Dosarul nr. 16a/2018*